

EGE BÖLGESİ TARIMSAL YATIRIM FIRSATLARI ÇALIŞTAYI

Strateji Geliştirme Başkanlığı
Stratejik Geliştirme Daire Başkanlığı
Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi

19-20 KASIM 2015
DENİZLİ

GİRİŞ

Türkiye’de tarım, etkin ve kararlı politikalarla birlikte sağlanan desteklerle, ekonomiye katkı sağlayayan önemli bir sektör haline geldi.

Türkiye ekonomisi ve sosyal yapısında en önemli sektörlerin başında gelen tarım, yapısal değişim ve dönüşüm çalışmalarıyla beraber ortaya konulan etkin ve kararlı politikalar ve sağlanan desteklerle son dönemde büyük bir çıkış yapan ve ekonomimize önemli katkılar sağlayan bir sektör konumuna gelmiştir.

Türk tarımı;

- Günlük politikaların değil gerçekçi planlamanın önemsendiği,
- İstikrar ve verimliliğin öne çıkarıldığı,
- Entegre yaklaşım, insan odaklı anlayış ve çok yönlü kalkınmanın esas alındığı,
- Yüzyıllık temel sorunların çözüme kavuşturulduğu,
- Cumhuriyet tarihinde birçok ilk’in gerçekleştirildiği,
- Üretim ve ihracat rekorlarının kırıldığı,
- Temel kanunların çıkartıldığı dinamik bir döneme geçmiştir.

Arz güvenliği, gıda güvenilirliği, kaynakların korunması, üretim ve tüketim alışkanlıklarındaki değişime gibi etkenler doğrultusunda Tarımda Geleceği Planlamak durumundayız.

Türkiye, 78 Milyon insanını ve 35 Milyon turistini gıda ihtiyacını karşılayıp, üstüne 192 ülkeye, 1.781 çeşit tarımsal ürün ihraç eden bir ülke konumuna gelmiştir. Ülkemiz, uyguladığımız politika ve projelerle tarımsal milli gelir büyüklüğü açısından Avrupa’da 4. sıradan 1. sıraya yükselmiştir.

S

on yıllardaki istikrarlı siyasi yapısı, gelişen sağlam ekonomisi ile Bakanlığımız, Ekonomi Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Başbakanlık Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, KOSGEB, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme

Kurumu gibi kurumlarca uygulanan sektöre yönelik etkin proje ve desteklerle gerek ulusal gerekse uluslararası yatırımcılar için cazip bir ülke konumundadır.

Yatırımcılara; dinamik ve genç nüfus yapısı, nitelikli iş gücü, gelişmiş sanayi ve ticaret altyapısı, elverişli kara, hava ve deniz ulaşımı, üretime elverişli toprak, kaliteli üretim, uygun iklim koşulları ve büyük pazarlara yakınlık gibi birçok önemli fırsat sunmaktadır.

Uygulanan yatırım ve üretim destekleri sayesinde;

- 2002-2014 yılları arasında 13 yılın 9'unu büyüterek geçiren tarım sektörümüz en istikrarlı dönemine ulaşmış olup 2002 yılında 36,1 Milyar TL'den devraldığımız tarımsal milli gelir, 2014 yılında 125 Milyar TL olarak gerçekleşmiştir.
- Tarım ürünlerimiz dünya pazarlarında yer bulan ve aranılan marka ürünler haline gelmiş, tarımsal ihracatımız 2002 yılından bu yana 4,3 kat artarak 17,5 Milyar Dolara yükselmiştir.
- 2002 yılında 1,8 Milyar TL olan tarımsal destek miktarını 2015 yılında 10 Milyar TL'ye ulaştırmıştır. Son 13 yılda üreticilerimize toplamda yaklaşık 80 Milyar TL nakit destek sağlanmıştır. 2016 yılında tarımsal destek miktarı 11,1 Milyar TL'ye çıkarılacaktır.

Yapılması Planlanan Çalışmalar

- Kırsal Kalkınma Desteklerinin 81 ile yaygınlaştırılmasının sağlanması.
- IPARD-2 Uygulama Döneminde, IPARD-I`den farklı olarak kamu katkısının kadın ve genç çiftçilerde yüzde 70`e kadar çıkarılmasının sağlanması.
- Genç çiftçilerimize proje karşılığı 30 bin lira karşılıksız destek verilmesi.
- Su tasarrufuna imkân sağlayan sulama yatırımlarına (damla sulama vb.) destek verilmesi.
- Hayvancılığın geliştirilmesi için yemde KDV`nin kaldırılması.
- Süt ve et üretiminde sözleşmeli üretim modelinin geliştirilmesi.
- Koyun ve keçi yetiştiriciliğinin geliştirilmesi.
- Türkiye`de yatırıma uygun arazi envanterinin yatırımcıya elektronik ortamda sunulması amacıyla coğrafi bilgi sistemleri altyapısını geliştirilmesi.
- Üreticiden tüketiciye kadar tüm tarımsal verilerin izlendiği, değerlendirildiği ve raporlandığı bir sistem olan Tarım Sektörü Entegre Yönetim Bilgi Sisteminin (TARSEY) tamamlanması.

HEDEFİMİZ; (2023 TARIM VİZYONUMUZ)

- Sürdürülebilir büyümesini devam ettiren,
- Tarımsal Gayrisafi Yurtiçi Hasılası 150 Milyar dolara ulaşmış,
- Tarımsal ihracatı 40 Milyar doları aşmış,
- Parçalı arazilerini birleştirerek, 14 Milyon hektar alanda arazi toplulaştırmasını tamamlamış,
- 8,5 Milyon hektarlık sulanabilir alanın tamamı suya kavuşmuş,

BİR TÜRKİYE...

Sürdürülebilir büyümenin devam etmesi ve belirlenen hedeflere ulaşılması amacıyla yapılacak çalışmalar başlıklar halinde ele alındı.

ege bölgesi

genel bilgiler

Yüzölçümü	8 .999,723 hektar
Toplam Tarım Alanı	2.794,310 hektar
Tarla Alanı	1.699,498 hektar
Nadas Alanı	166,809 hektar
Sebze Alanı	138,776 hektar
Meyve-bağ Alanı	787,701 hektar
Süs Bitkileri	1.526 hektar
ÇKS' ye kayıtlı alan	17.387,078 dekar
ÇKS' ye kayıtlı çiftçi sayısı	336,078 kişi

Ege Bölgesinin Tarımsal Üretim Değeri

	2002	2014	Artış
Bitkisel Üretim Değeri	6,5 Milyar TL	17 Milyar TL	%162
Hayvansal Üretim Değeri	3 Milyar TL	15 Milyar TL	%400
TOPLAM	9,5 Milyar TL	32 Milyar TL	%237

Ege Bölgesinin Tarımsal İhracatı

2002 ihracatı	1 Milyar Dolar
2014 ihracatı	3,8 Milyar Dolar
Artış	3 kat

Ege Bölgesinde Btkisel Üretim

ÜRÜNLER	2002 ÜRETİM (TON)	2015 ÜRETİM (TON)	DEĞİŞİM (%)
Toplam Tarla Ürünleri	8 Milyon	16,1 Milyon	101
Toplam Sebze	4,9 Milyon	5,5 Milyon	12,2
Toplam Meyve- Bağ	3,8 Milyon	4,2 Milyon	10,5
Buğday	1,6 Milyon	1,7 Milyon	6,25
Yonca (Yeşil ot)	224 Bin	1,04 Milyon	364
Mısır (Silajlık)	109 Bin	5,4 Milyon	4854
Mısır (Dane)	136 Bin	738 Bin	442
Ayçiçeği	11 Bin	36 Bin	227
Üzüm	1,5 Milyon	1,7 Milyon	13
İncir	169 Bin	186 Bin	10
Kiraz	58 Bin	101 Bin	74
Domates	2,1 Milyon	2,1 Milyon	-
Hıyar	240 Bin	315 Bin	31
Biber	73 Bin	300 Bin	310

Ege Bölgesi Hayvancılığında Gelişmeler

Cinsi	2002	2015	DEĞİŞİM (%)	
TOPLAM SIĞIR SAYISI	1.128.647	2.218.326	97	
Kültür ırkı siğir sayısı	345.967	1.602.542	363	
Kültür ırkı siğirin oranı	%31	%72	-	
KÜÇÜKBAŞ SAYISI	Koyun	2.488,410	3.702.353	49
	Keçi	988,844	1.264.415	28
	TOPLAM	3.477,254	4.966.768	43
KANATLI	28.699,256	90.646.939	216	
MANDA	5.622	9.420	68	
ARI KOVANI (Adet)	927,281	1.510,346	63	
BAL ÜRETİMİ (Ton)	17,797	25.231	42	
SÜT ÜRETİMİ (Ton)	1.052,083	3.111.617	196	

Ege Bölgesi Tarımsal Destekler

Tarımsal destekler, kalite, sağlık, verimlilik ve kırsal kalkınma esas alınarak yeniden düzenlendi.

- Tarımsal destek ödemeleri 2002 yılına göre **beş kat** arttı.
- Üreticilere, 2003-2015 döneminde yaklaşık **16 Milyar TL** destek sağlandı.

TEŞVİKLER & DESTEKLER

KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME PROGRAMI

Kırsal Kalkınmayı Destekleme Programı
2006 yılında başlatıldı

%50 Hibe ile Yatırımlar Hızlandırıldı

• Modern Sulama Sistemleri

• Makine-ekipman alımı

- Tarıma dayalı sabit ekonomik yatırımlar
 - Tarımsal ürünlerin işlenmesi, paketlenmesi ve depolanması
 - Sabit yatırımlar (büyükbaş, küçükbaş, kanatlı, kültür balıkçılığı, kültür mantarı, gübre işlenmesi, seracılık)

Bu Destekler ile;

- 1140 tarımsal işletme kuruldu (biten+ devam eden),
- 236 Milyon TL hibe verildi,
- 11 Binden fazla kişiye istihdam sağlandı.
- 33 Bin makine-ekipman satın alındı,
- 136 Milyon TL hibe verildi.

TOPLAM DESTEK 372 MİLYON TL

DÜŞÜK FAİZLİ KREDİLER

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri aracılığıyla üreticilere sağlandı. (%25-%100 faiz indirimi)

Kredi Kullanımı

- 2002: **100 Milyon TL**
- 2015: **5,5 Milyar TL**

Tarımsal Kredi Faiz Oranları

- 2002 %59-69
- 2014 %0 ve 8,25 aralığında

Sıfır Faizli Hayvancılık Kredisi
1.344,3 Milyar TL,
59.072 Kişi
(1 Ağustos 2010 / 31 Aralık 2015)

IPARD PROGRAMI

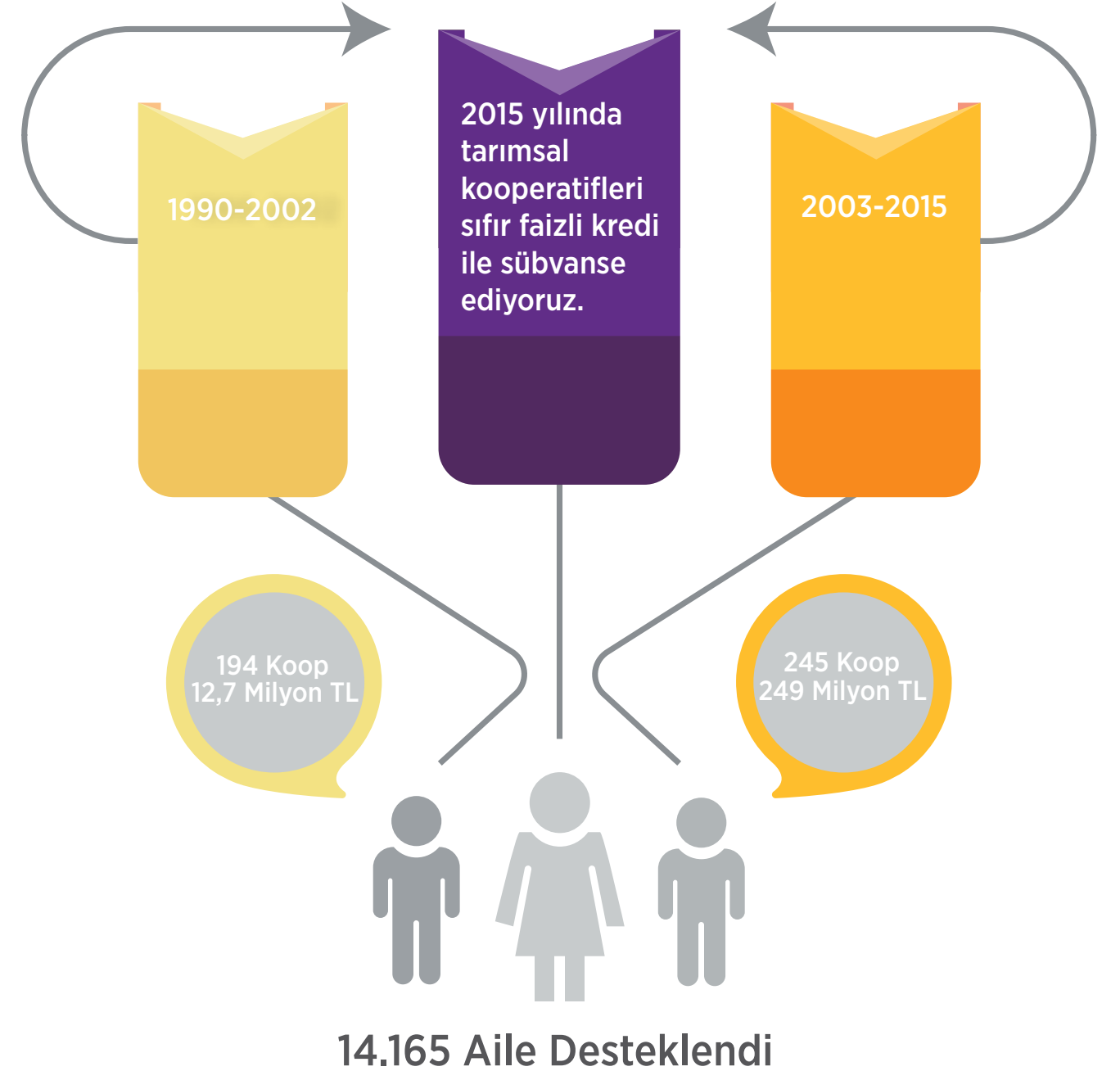
“ IPARD Programı kapsamında Kırsal alandaki yatırımlara AB hibesiyle birlikte EGE BÖLGESİNE Toplam 504,1 Milyon TL hibe sağlandı. ”

“ Program halihazırda 42 ilde uygulanmaktadır. IPARD programı uygulanmayan diğer 39 İl için de benzer bir hibe programı uygulaması başlatıldı. ”

Desteklenen Sektörler

- Kırmızı et, süt, kanatlı eti ve yumurta üretim sektörleri,
- Süt ve süt ürünleri, et ve et ürünleri, meyve ve sebze ve su ürünleri işleme ve pazarlama,
- Bitkisel üretimin çeşitlendirilmesi ve bitkisel ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması (süs bitkileri, tıbbi ve aromatik bitkiler, mantar, fide ve fidan, çiçek soğanı, misel)
- Arıcılık ve arı ürünlerinin üretimi, işlenmesi ve pazarlanması,
- Zanaatkarlık ve katma değerli ürün işletmeleri; geleneksel el sanatları,
- Kırsal turizm ve rekreasyon faaliyetleri; konaklama, yeme-içme tesisleri ve rekreasyon faaliyetleri,
- İç sularda su ürünleri yetiştiriciliği ve ürünlerini servis eden restoranlar,
- Makine parkları,
- Yenilenebilir enerji yatırımları

Ege Bölgesin'de Tarımsal Kooperatif Destekleri

ÇALIŞTAY PROGRAMI

19 Kasım 2015	
09:30	Kayıt
10:30	Açılış Konuşmaları Sn. Sezgin KUTLU, Gıda Tarım ve Hayvancılık Denizli İl Müdürü Sn. Dr. Ahmet ANTALYALI, Stratejik Yönetim Daire Başkanı Sn. Muharrem SELÇUK, Gıda ve Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Sn. Halil İbrahim ERTEKİN Uşak Vali Yardımcısı
11:00	Çay- Kahve Arası
11:20	Sunum "Ege Bölgesi Tarımı ve Yatırım Fırsatları" Sn. Dr. Ahmet ANTALYALI, Stratejik Yönetim Daire Başkanı
12:00	Öğle Yemeği
14:00	Grup Çalışmaları 1. Grup : Yatırımın önündeki engeller ve çözüm önerileri 2. Grup : Ege Bölgesi Tarımsal Gayri Safi Hasılasını artırmaya yönelik yatırıma yönlendirilecek öncelikli sektörler 3. Grup : Yatırıma yönelik verilen destek, teşviklerin etkinliği
16:00	Çay- Kahve Arası
16:30	Grup Çalışmaları 1. Grup : Yatırımın önündeki engeller ve çözüm önerileri 2. Grup : Ege Bölgesi Tarımsal Gayri Safi Hasılasını artırmaya yönelik yatırıma yönlendirilecek öncelikli sektörler 3. Grup : Yatırıma yönelik verilen destek, teşviklerin etkinliği
18:00	Kapanış

20 Kasım 2015	
09:30	Grup Çalışmaları 1. Grup : Yatırımın önündeki engeller ve çözüm önerileri 2. Grup : Ege Bölgesi Tarımsal Gayri Safi Hasılasını artırmaya yönelik yatırıma yönlendirilecek öncelikli sektörler 3. Grup : Yatırıma yönelik verilen destek, teşviklerin etkinliği
10:30	Çay- Kahve Arası
10:45	Grup Çalışmaları 1. Grup : Yatırımın önündeki engeller ve çözüm önerileri 2. Grup : Ege Bölgesi Tarımsal Gayri Safi Hasılasını artırmaya yönelik yatırıma yönlendirilecek öncelikli sektörler 3. Grup : Yatırıma yönelik verilen destek, teşviklerin etkinliği
12:00	Öğle Yemeği
14:00	Grup Sunumları "Grup Çalışmalarının Sonuçlarının Paylaşılması"
16:00	Çay- Kahve Arası
16:30	"Genel Değerlendirme ve Kapanış"
18:00	Kapanış

AÇILIŞ ...

Ege Bölgesi Tarımsal Yatırım Fırsatları Çalıştayı, Strateji Geliştirme Başkanlığı Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi koordinasyonunda 19-20 Kasım 2015 tarihlerinde Denizli ilinde yapılmıştır.

Tarım sektörü paydaşlarının görüş ve önerilerinin alınması, tarım sektörü ile ilgili yaşanan sorunların ve taleplerin yerinde değerlendirilmesi, sorunların yönetim kültürüyle çözüme kavuşturulması amacıyla Ege Bölgesinde düzenlenen Tarımsal Yatırım Fırsatları Çalıştayı düzenlenmiştir.

Gıda Kontrol Genel Müdür Yardımcısı Sayın Muharrem SELÇUK'un başkanlığında başlayan çalışmaya, Bakanlığımız Daire Başkanları, Ege Bölgesi illeri Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürleri, Sivil Toplum Kuruluşları, Tarım Sektöründe faaliyet gösteren sanayici ve işadamları, özel sektör temsilcileri katılmışlardır.

Sayın Muharrem Selçuk konuşmasında, Ülke ekonomisi açısından önemli sektörlerin başında yer alan tarımın, etkin, istikrarlı ve kararlı politikalar sonucunda stratejik bir sektör haline geldiğini belirten Selçuk, gündelik programlar yerine gerçekçi planlamaların önemsendiğini, verimin öne çıkarıldığını ve topyekun kalkınmanın esas alındığını vurguladı.

Bunun sonucunda üretim ve ihracatta büyük artışlar sağlanan dinamik bir dönem yaşandığını ifade eden Selçuk, "Bu yapısal gelişmeler çerçevesinde gıda arzı, arz güvenliği, gıda güvenliği, kaynakların verimli kullanılması, korunması, üretim ve tüketim alışkanlıklarındaki değişim gibi etkenler doğrultusunda tarımda geleceği yeniden planlamak durumundayız" dedi.

Ç

alıştay Denizli Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürü Sayın Sezgin KUTLU'nun konuşmaları ve Stratejik Yönetim Daire Başkanı Sayın Dr. Ahmet Abdullah ANTALYALI'nın konuşmaları, "Ege Bölgesi Tarımı ve Yatırım Fırsatları" sunumu ile devam etmiştir.

Adnan Menderes Üniversitesi öğretim görevlileri moderatörlüğünde üç grup olarak yapılan çalıştayda, ele alınan konular;

- Yatırımın Önündeki Engeller Ve Çözüm Önerileri- Doç. Dr. Renan TUNALIOĞLU

- Ege Bölgesi Tarımsal Gayri Safi Hasılasını Artırmaya Yönelik Yatırıma Yönlendirilecek Öncelikli Sektörler- Doç. Dr. Ferit ÇOBANOĞLU
- Yatırıma Yönelik Verilen Destek, Teşviklerin Etkinliği- Prof. Dr. Göksel ARMAĞAN

Bu gruplarda mevcut sorunlar tartışılmış ve bu sorunların çözüm önerileri ortaya konulmuştur. Gruplarda önem arz ettiği düşünülen konular raportörlerce kayıt altına alınmıştır.

Grup çalışmalarının sonuçları paylaşılmış ve genel değerlendirme yapılarak çalıştayın kapanışı gerçekleştirilmiştir.

ÇALIŞTAY ÇALIŞMA GRUPLARI

1. Çalışma Grubu
Yatırımın Önündeki
Engeller ve Çözüm
Önerileri

2. Çalışma Grubu
Ege Bölgesi
Tarımsal Gayri Safi
Hasılasını Artırmaya
Yönelik Yatırıma
Yönlendirilecek
Öncelikli Sektörler

3. Çalışma Grubu
Yatırıma Yönelik
Verilen Destek,
Teşviklerin Etkinliği

1. Grup Yatırımın Önündeki Engeller Ve Çözüm Önerileri

'Yatırımın Önündeki Engeller ve Çözüm Önerileri Çalışma Grubu' Adnan Menderes Üniversitesi öğretim görevlisi Doç. Dr. Renan TUNALIOĞLU moderatörlüğünde yürütülen çalışmanın sonucunda aşağıdaki ana başlıklar ortaya çıkmıştır.

Ayrıca grup tarafından belirlenen destekleme, altyapı, örgütlenme ve mevzuat alt başlıkları ön plana çıkmıştır. Bu alt başlıklarda yatırımın önünde engel teşkil ettiği belirlenen önemli konular üzerine derinlemesine tartışmalar gerçekleşmiş olup katılımcılar tarafından sonuç bildiğine konulması noktasında mutabık kalınan bazı sorunlar aşağıda belirtilmiştir.

DESTEKLEME

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri Kredileri

Kredi kullanmada özellikle küçük üreticilerin banka ve kooperatifin istemiş olduğu teminat ve ipotek miktarlarının karşılanamaması en önemli sorun olarak karşımıza çıkmıştır. Katılımcılar "Faiz İndirimli Kredilerin" özel bankalarca da verilmesinin sağlanmasının bu soruna büyük ölçüde çözüm olacağı noktasında birleşmişlerdir.

Ölçek büyüklüğü

Ölçek büyüklüğünün küçük olduğu herkesçe malum olan tarım sektörümüzün, bu yapı itibarıyla yatırımın önünde engel olduğu düşünülmektedir. Ölçek büyüklüğünün artması yatırımın önünü açacağı düşüncesi tüm katılımcılar tarafından benimsenmiştir. Bu soruna çözüm olarak; işletmesini büyüten tarımsal girişimcilerin ödüllendirilmesi ve küçük ölçekli işletmelere oransal olarak (% 70-75 gibi) destek uygulanması grup tarafından önerilmiştir.

Sektör analizi yapılmadığından atıl kapasite oluşturulması

Bölgesel hatta il bazında yapılmış olan sektöre yönelik analizlerin olmaması varsa bile veriye ulaşamama sorununun olması atıl kapasitelere neden olduğu grup tarafından dile getirilmiştir. Örneğin bir ilde süt işleme ile ilgili kapasiteye bakmaksızın destekleme yapılmaktadır. Bu sorunun çözümü olarak sektör analizlerinin yapılması ve yapılan analiz sonuçlarının herkesin ulaşabileceği hale getirilmesi ayrıca TKDK ve genel bütçeden verilen desteklerin bu analiz sonuçlarına göre verilmesi önerilmiştir.

Desteklerin üreticilerin ulaşabileceği şekilde ve sadelikte olmaması

Desteklemelerin çok çeşitli olması buna bağlı olarak da yatırımcıların doğru ve sade bilgiye ulaşmasının zor olduğu tespit edilmiştir. Çözüm olarak grup, destek kalemlerinin azaltılmasını, merkez ve illerde yapılanmış olan Tarımsal Yatırımcı Danışma Ofisi ve Birimlerinin varlığı ile ilgili farkındalık oluşturulmasına yönelik faaliyetlerin artırılmasını önermişlerdir.

ALTYAPI:

Özellikle sabit yatırımlar desteklenirken hayvan alımına ve işletme sermayesine para ayrılmaması yatırımın önünde ciddi bir engel olarak karşımıza çıkmıştır. Hatta bir katılımcı “ahıra değil hayvana yatırım yapalım” tespitinde bulunmuş grup tarafından destek gören bu görüş çerçevesinde destek mekanizmasının hayvan alımını da kapsayacak şekilde düzenlenmesi önerilmiştir.

Tarımsal yatırımlar planlanırken entegre düşünülmemesi

Tarımsal yatırım planlanırken özellikle atık ve artıkların değerlendirilmesi göz önüne alınmadığından daha sonra sıkıntıların yaşandığı bu yüzden özellikle büyük tesislerde entegre düşünülmesi gerektiği vurgulanmıştır. Çözüm olarak hem çevre temizliği hem de kaynak israfının önlenmesi açısından atık ve artıkların değerlendirilmesine yönelik yatırım desteklerinin artırılması ve projelendirilirken hesaba katılması önerilmiştir.

Tarım nüfusunun yaşlanması

Tüm grubun hem fikir olduğu konu tarım nüfusunun giderek yaşlandığıdır. Sebep olarak ise genç nüfusun tarıma ilgi duymaması ve hatta evlenmenin bile önünde engel oluşturduğu düşüncesi hakim olmuştur. Gençlere yönelik teşvikler yapılması bu sorunun önüne geçeceği grup tarafından benimsenmiştir.

ÖRGÜTLENME:

Örgütlerin görev alanlarının birbirinin içine girmesi

Mevzuattan kaynaklanan bir görev ve yetki karmaşası örgütlenmede ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmıştır. Görev tanımlarının ve çerçevesinin net bir şekilde çizilmesi soruna çözüm oluşturacaktır.

Örgüt sayısının fazla olması

Örgüt sayısının fazla olması grup tarafından bir sorun olarak belirlenmiştir. Çözüm olarak grup tarafından örgütlenme modeli sadeleşmeli ayrıca pazara ve pazarlamaya yönelik ortak amaçlı örgütlerin bir araya getirilmesine yönelik mevzuat düzenlemesi önerilmiştir.

MEVZUAT VE KURUMSAL ALTYAPI:

Çiftçi, Köylü, Tarımsal Yatırımcı, Piyasa tanımları net olmaması

Köylü, Çiftçi, Tarımsal Yatırımcı, Piyasa tanımları net yapılması devlet tarafından verilecek tüm hizmetlerde kolaylaştırıcı rol oynayacaktır.

Çevre düzeni planı çerçevesinde mutlak tarım arazilerinde 2.000 m2 üzerinde sabit yatırım yapılamaması

Çevre düzeni planı çerçevesinde mutlak tarım arazilerinde 2.000 m2 üzerinde sabit yatırım yapılamamaktadır. Bu da daha büyük işletme kurmanın önünde engel teşkil etmektedir. Çözüm olarak mevzuat değişikliği için Bakanlığın girişimde bulunması grupça önerilmiştir.

KKYDP de başvuru başlangıcından sonuna kadar geçen süredeki kur farkı

KKYDP de başvuru başlangıcından sonuna kadar geçen 13-14 aylık sürede kur farkı oluşmaktadır. Başvuru zamanındaki kurun sabitlenmesi veya ödemenin avro olarak yapılması soruna çözüm oluşturacaktır.

Hayvancılık ve bitkisel üretim kayıtları doğru ve güvenilir değil

Gerek hayvancılık gerekse bitkisel üretimde faaliyet gösteren işletme sahiplerinin üretim ve varlık bilgilerini doğru şekilde güncellemeleri kayıtların düzgün olmamasına sebep olmaktadır. Bu bağlı olarak bölge potansiyeli doğru analiz edilemeyeceğinden yatırıma yönlendirilecek sektörde doğru tespit edilemeyecektir. Kayıtlarını düzenli ve doğru bilgiler verenlerin ödüllendirilmesi çözüm olarak önerilmiştir.

Alternatif enerji üretimi ile ilgili izinler alınamıyor

Alternatif enerji üretimi ile ilgili izinler

alınmasının gerekli olduğu ancak özel dağıtım şirketleri trafolarını araçlara devrettikleri için izinlerin alınamadığı katılımcılarca dile getirilmiş olup çözüm olarak ise izin alma yetkilerinin elektrik dağıtım şirketlerinden alınmasına yönelik ilgili Bakanlık nezdinde girişimde bulunulması önerilmiştir.

Değer Zinciri İle İlgili Öneriler

- Destekler miktar, kalite ve markalaşmaya yönelik hazırlanmalı. Desteklemelerde önceliklerin iller bazında belirlenmesi
- Erkeni veya geç ürün çeşitler teşvik edilmeli.
- Yöresel ürünler korunmalı (coğrafi işaret, niş pazar, stratejik ürünler vb.).
- Tarıma talep bazlı yatırım yapılmalı. İç ve dış talep alınmadan yatırım yapılmamalı.
- Piyasanın talep durumuna göre ürünlerin piyasaya arzını sağlamak amacıyla gerekli alt yapı çalışmalarına hız verilmeli. (Soğuk Hava deposu, Lisanslı Depoculuk, Tahıllar için silolar vb.)
- Süt ürünleri işleme tesislerine öncelik verilmesi

2. Grup Ege Bölgesi Tarımsal Gayri Safi Hasılasını Artırmaya Yönelik Yatırıma Yönlendirilecek Öncelikli Sektörler Çalışma Grubu Değerlendirmeleri

'Ege Bölgesi Tarımsal Gayri Safi Hasılasını Artırmaya Yönelik Yatırıma Yönlendirilecek Öncelikli Sektörler Çalışma Grubu' Adnan Menderes Üniversitesi öğretim görevlisi Doç. Dr. Ferit ÇOBANOĞLU moderatörlüğünde yürütülen çalışmanın sonucunda aşağıdaki başlıklarda değerlendirmelerde bulunulmuştur.

- Bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmiş ve paketlenmiş olarak pazarlanması için gerekli altyapı ve pazar ağlarının bölgede oluşturulması, markalaşma çalışmalarının yapılması ve atıkların/ artıkların yem sanayinde kullanılması bölgede tarımsal sanayinin kalkındırılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.
- Hazırlanacak projelerin mevcut sorunlara çözüm ihtiyacı üretebilecek şekilde, bölge illerinin jeotermal seracılık konusunda Bakanlığının kümelenme projesine dahil edilmesi ile tesis maliyetlerinin en aza indirilerek daha karlı bir üretim sağlayacağı düşünülmektedir.
- Alternatif enerji kaynaklarının tarım ve tarıma dayalı sanayinin her alanında yaygınlaştırılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

- Organik ve iyi tarım üretim metotları ile elde edilen ürünlerin konvansiyonel üretime göre daha iyi gelir getirmesinden dolayı bölgede yaygınlaştırılması faydalı olacaktır.
- İllerin ekolojisine uygun ıtri, tıbbi ve aromatik bitkilerin ve bölgemizde tarımı yapılan diğer ıtri, tıbbi ve aromatik bitkiler ile birlikte işleme, ambalaj ve dağıtımına yönelik tesislerin teşvik edilmesi bölgede yararlı olacaktır.
- Bölgenin tarımsal üretim potansiyeli ve yöresel ürün çeşitliliği sebebi ile kırsal ve kültür turizminin yaygınlaştırılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Kanatlı gübrelerinin katma değere dönüştürülmesi için biyogaz tesislerinin kurulması ve bu tesislerden elde edilen çıktılarının, bitkisel üretimde kullanılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.
- Süt üretimi artırılarak, süt ürünlerini işleme tesislerine ağırlık verilmesinin bölgede faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Su ürünleri üretiminin, gerek iç, gerekse

deniz balığı yetiştiriciliğinde geliştirilmesi ve işlenmesine ve oluşan artık ve atıkların değerlendirilmesi, çevreye zararı azaltan tesislerin oluşturulmasının teşvik edilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir.

- Deniz balıkları yetiştiriciliği için illerde yeni üretim alanlarının belirlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.
- Akredite Gıda laboratuvarının artırılmasıyla bitkisel ve hayvansal üretimden elde edilen ürünlerin mamul maddeye çevrilmesi süreci hızlanmış olacak, böylelikle iç pazara ve ihracata yönelik pazarlamada kalite kriterleri yönünden önemli bir avantaj sağlanacağı düşünülmektedir.

İL BAZINDA DEĞERLENDİRMELER

AFYON

- Kesme çiçekçilik, açık alanlar ve örtü altı yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılarak geliştirilmeli.
- Manda yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılarak, manda sütünden elde edilen ürünlere yönelik işleme, paketlenme tesislerine ağırlık verilmeli.

AYDIN

- Meyve-sebze atık ve artıklarından ürün işleme sanayisinin yaygınlaştırılması,
- Bitkisel ve hayvansal ürünleri işleme tesislerinde, yenilenebilir enerji

kaynaklarının kullanıldığı tesislere ağırlık verilmeli,

- İncir, kestane, ceviz gibi katma değerleri yüksek ürünlerin yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması, bu ürünlere ait işleme ve paketlenme tesislerinin kurulması,
- Çine Çaparı koyunu, Kıl keçisi, Karya koyunu ırklarının ıslah projelerine ağırlık verilmeli
- Organize su ürünleri bölgesinin kurulması

DENİZLİ

- Nar ve diğer meyvelerin arz fazlasının değerlendirilmesi amacıyla meyve suyu işleme fabrikasının kurulması
- Ceviz yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılarak, ceviz ve ceviz mamullerinin işlenmesine ve paketlenmesine yönelik tesislerin kurulması,
- İhracata yönelik yaş üzümün desteklenmesi,
- Kıl keçisi, Karya koyunu yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması
- Bölge hayvancılığının gelişimine katkıda bulunması amacıyla hayvan hastanesinin kurulması,
- Su ürünleri yetiştiriciliği yaygınlaştırılarak, işleme ve paketlenme tesislerinin kurulması
- Doğal bitki florasının zenginliği ve farklı zamanlarda çiçeklenme avantajları yardımıyla, arıcılık yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılarak değerlendirilmesi,

- Arı mamullerinin paketleme tesislerinin kurulması
- Arıcılıkta kullanılan alet ekipman imalat tesislerinin kurulması,
- Hayvancılığın iyi tarım uygulamalarına alınması,
- Organize su ürünleri bölgesinin kurulması,
- Denizli ters lalesinin doğal çiçek soğanları yetiştiriciliğini destekleme programı kapsamında kültüre alınması

İZMİR

- Ödemiş patatesi, Gümüldür mandarini, Kemalpaşa kirazı, İzmir kestanesi gibi katma değerleri yüksek ürünlerin yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması. Bu ürünlere ait işleme ve paketleme tesislerinin yapılması.
- Süs bitkileri, kesme çiçekçiliğinin uygun alanlarda yaygınlaştırılması,
- Örtü altı yetiştiriciliğinde EKÜY(Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi) uygulamalarının yaygınlaştırılarak kaliteli üretimin teşvik edilmesi,
- Balıkçılık ağ yapım ve üretim tesislerinin teşvik edilmesi.
- Süt ürünleri işleme tesislerine öncelik verilmesi
- Arıcılığın yaygınlaştırılması
- Saanen keçisi, Sakız koyunları, kıl keçisi yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması,

- Su ürünleri, deniz kültür balıkçılığı, deniz kabukluları (Midye) yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ve işleme tesislerinin teşvik edilmesi

KÜTAHYA

- Bölgede tarımsal üretimin depolanmasında kullanılabilecek doğal depolar ve şoklama tesisleri bulunması avantajını kullanması gerekliliği
- Ege Bölgesinde nohut yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılarak, Kütahya'da leblebi sanayisinin geliştirilmesine yönelik yatırım yapılması,
- Manda yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılarak, manda sütünden elde edilen ürünlere yönelik işleme, paketleme tesislerine ağırlık verilmesi
- İç su balık yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması; işlenmesi, paketlenmesi ve pazar sorununun çözülmesi
- Pırlak koyunu, Honanlı keçisi yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması

MUĞLA

- Mevcut seraların modernizasyonu ile birlikte topraksız tarım gibi modern üretim tekniği kullanılarak verim ve kalite artışlarının sağlanması,
- Turunçgil bahçelerinde; verim ve kalitenin artırılması için gençleştirme, çeşit değiştirme ve kültürel uygulamaların zamanında ve yeterli olarak yapılması sağlanarak elde edilecek gelirin artırılması,

- Geleneksel zeytin bahçelerinde; verim ve kalitenin artırılması için gençleştirme, çeşit değiştirme ve kültürel uygulamaların zamanında ve yeterli olarak yapılması sağlanarak elde edilecek gelirin artırılması,
- Zeytin sıkma tesislerinin modernizasyonu sağlanarak, zeytin yağı verimi ve kalitesinin artırılması,
- Salep doğal çiçek soğanları yetiştiriciliğini destekleme programı kapsamında kültüre alınması,
- Susam, ceviz, badem tarımının yaygınlaştırılarak bu ürünlerle birlikte mevcut üretimi yapılan turunçgiller, bal ürünlerine yönelik işleme, paketleme ve şişeleme tesislerinin artırılması,
- Toprak havuz su ürünleri yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ve toprak havuz balıkçılığında markalaşmaya önem verilmesi,
- Su ürünleri tesislerinin mekanizasyonuna yönelik sektörlerin teşvik edilmesi
- Kapalı devre su ürünleri yetiştiricilik sistemlerinin yaygınlaştırılması,
- İleri su ürünleri işleme tesislerinin teşvik edilmesi,
- Alternatif enerji kaynaklı su ürünleri yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi,
- Kiraz, üzüm ve kesme çiçek konusunda yatırım yapılması,
- Su ürünleri üretim ve işleme atık ve artıklarının değerlendirme tesislerinin teşvik edilmesi,

- Organize su ürünleri bölgesinin kurulması
- Yeterli tanıtımı yapılamayan "Çam Balı, Kestane Balı, Hayıt Balı" gibi yöresel marka değeri olabilecek nitelikteki balların yaygınlaştırılması,
- Kıl keçisi yetiştiriciliğinin teşvik edilmesi,
- Turizminden kaynaklı ihtiyaç sebebiyle söz konusu bölgede entegre besi ve süt hayvancılığının geliştirilmesi,

UŞAK

- Makarnalık buğday yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ve işleme tesislerinin kurulması
- Ege Bölgesinde nohut yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılarak, Uşak'da kurulacak leblebi sanayisinin daha verimli çalışmasının sağlanması
- Armut ve ayva yetiştiriciliği ve bunlara dayalı sanayinin teşvik edilmesi
- Süt işleme tesislerinin geliştirilmesi
- Kanatlı ürünlerinin işleme ve değerlendirme tesislerinin kurulması,
- İtecik lalesinin doğal çiçek soğanları yetiştiriciliğini destekleme programı kapsamında kültüre alınması
- Eşme ve Pırlak koyunu ıslahı ve yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması,
- Balıkçılık ve su ürünleri yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması

MANİSA

- Kuru üzüm üretiminde arz talep dengesi açısından sofralık üzüm yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması ve desteklenmesi,
- Organize sera bölgesinin kurulması,
- Geleneksel zeytin bahçelerinde; verim ve kalitenin artırılması için gençleştirme,

çeşit değiştirme ve kültürel uygulamaların zamanında ve yeterli olarak yapılması sağlanarak elde edilecek gelirin artırılması, Organik hayvancığın teşvik edilmesi,

- Etlik ve yumurtacı tavuk yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması,
- Saanen keçisi, Kıvırcık koyunu yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması.

3. Grup Yatırıma Yönelik Verilen Destek, Teşviklerin Etkinliği

Ege Bölgesi Tarımsal Gayri Safi Hasılasını Artırmaya Yönelik Yatırıma Yönelik Verilen Destek, Teşviklerin Etkinliği Çalışma Grubu' Adnan Menderes Üniversitesi öğretim görevlisi Prof. Dr. Göksel ARMAĞAN moderatörlüğünde yürütülen çalışmanın sonucunda aşağıdaki başlıklarda değerlendirmelerde bulunulmuştur.

TARIM VE KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEME KURUMU IPARD PROGRAMI

Türkiye'de tarımsal yatırımları destekleyen bakanlığın ilgili kuruluşu olan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu tarafından verilen hibelerin etkinliğinin artırılması için aşağıdaki konulara dikkat edilmesi gerekmektedir:

- Özellikle başvuru sürecindeki bürokratik işlemler küçük üreticilerin desteklemelerden faydalanmasını zorlaştırmaktadır.

- Küçük üreticilerin TKDK hibelerinden yararlanmasını zorlaştıran "ön ödeme" koşulunun kolaylaştırılması TKDK desteklerinin etkinliğini artırabilecektir.

- Küçük üreticilerin orta ve yüksek kapasiteli hayvancılık işletmeleri kurması ve sürdürmesi zor olacağından bu işletmelerin yerel ürünlerin değerlendirilmesi, kırsal turizm vb. yatırımlara (tedbirlere) yönlendirilmesi, hazine arazisi kiralanıyor ise bunlara destek olunması yararlı olacaktır.

- Hayvancılık işletmesi kurmak isteyen küçük üreticilerin şirket vb. ortaklıklarla bir araya gelmeleri teşvik edilmelidir.

- Kooperatif, Üretici Birliği ve Damızlık Birliği gibi örgütlerin görev ve yetkileri netleştirilmeli ve bu örgütlerin de TKDK desteklerinden faydalanması sağlanmalıdır. Ayrıca TKDK Üretici Örgütlerinin Oluşturulması başlıklı tedbiri bir an önce faaliyete geçirmelidir.

KIRSAL KALKINMA YATIRIMLARINI DESTEKLEME PROGRAMI (KKYDP)

- Çağrı dönemlerinin yoğunluğu ve zamanlamasının üreticileri mağdur etmemesi için, bütçe planlaması da dikkate alınarak "aşamalı teklif çağrısı yöntemi" uygulanabilir.
- KKYDP kapsamında desteklenecek projeleri hazırlayan kişilerin eğitimi veya sertifikalandırılması yararlı olabilecektir.
- KKYDP'nin özellikle İzmir ve Muğla illeri (TKDK kapsamında olmaması nedeniyle) için ayrı bir önemi olduğu unutulmamalı, gerekirse bütçe limitleri yeniden gözden geçirilmelidir.

BÖLGESEL KALKINMA AJANSLARI

- Yerel sorunların çözümünde önemli rol oynayan kalkınma ajanslarının (İZKA, GEKA ve ZAFER) hali hazırda devam eden çalışmaları sürdürülmeli, bütçelerinin artırılması için gerekenler yapılmalıdır.
- Kalkınma ajansları tarafından yapılan yatırım desteklerinde arazi vasfı konusunda güncel bilgilerin ajans elemanları tarafından kolaylıkla ulaşılabilir olması gerekmektedir.
- Üretici örgütleri (kooperatif/birlik) ve STK'lar için fon sağlayan önemli bir kurum olan kalkınma ajanslarının çağrı dönemlerinde belirlenecek olan tematik çerçevelerini

(desteklenecek alanların) üretici örgütleriyle paylaşması, başvuru çeşitliliğini ve desteklerin etkinliğini artıracaktır.

BİTKİSEL ÜRETİM

- Ege Bölgesinde yetiştirilen geleneksel ürünlerden Pamuk, İncir, Üzüm, Zeytin ve Zeytinyağı üretimi konusunda üreticilerin uzun yıllara dayanan bir deneyimi bulunmaktadır. Bu ürünlerin yetiştirilmesinden çok diğer üretici ülkeler ile rekabet edebilirliğini sağlayıcı yönde desteklemelerin yapılması gerekmektedir. Özellikle pamuk için ülkemizdeki girdi maliyetlerinin yüksekliği nedeniyle rekabet gücünün azalması sonucunda üretimde önemli daralmalar yaşanmaktadır.
- Ege bölgesinde yukarıda sözü edilen ürünlere ilave olarak İzmir ili için Kiraz, Mandarin; Afyon ve Kütahya için yine Kiraz; Aydın ili için Çilek ve Kestane; Denizli için Meyvecilik; Kütahya ili için Leblebi; Muğla ili için Çam Balı, İzmir (Ödemiş, Bayındır) ili için Süs bitkileri oldukça önemlidir.

BÜYÜKBAŞ ve KÜÇÜKBAŞ HAYVANCILIK

- Ege Bölgesinin süt ve et üretim potansiyelinin, artan tüketiminin karşılanabilmesi için desteklenmesinin sürdürülmesinde yarar bulunmaktadır.
- Bu alanda faaliyet gösteren birlikler ve kooperatiflerin, Et ve Süt Kurumu ile olan iletişimi artırılmalıdır.

SU ÜRÜNLERİ

Su ürünleri üretimine verilen desteklerle özellikle Muğla ilinde önemli oranda üretim artışı sağlanmıştır. Önümüzdeki dönemlerde üretimin çeşitlendirilmesi ve kalitenin artırılmasını sağlayacak tarımsal desteklemelerin sürdürülmesinin sektör için gerekli olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle gelişmekte olan su ürünleri alt sektörünün, tarımın diğer üretim dallarında verilen desteklerden de yararlanması gerekir. Alabalık, Çipura ve Levrek dışındaki ürünlerin ve işlenmiş ürünlerin üretimini yaygınlaştırmak, ürün çeşitliliğini sağlayarak sektörün gelişmesini sağlayacaktır.

- Toprak havuzlarda yatırım desteği konusunda mevzuatta bir düzenleme yapılması gereklidir.
- Üretici birliklerine balık tüketimini artırmaya ve tanıtımına yönelik faaliyetlerde destek olunmalıdır.
- Küçük ölçekte üretim yapan üreticilerin finansal açıdan destekleyecek çalışmalar yapılmalıdır.

- Özellikle Muğla ilinde yaşanan imar mevzuatı ile ilgili sorunların giderilmesi gerekir. Çoğu üretici hazine arazileri üzerinde üretim yapmaktadır.
- Mazot ve enerji maliyetlerinin yüksek olması üreticiyi olumsuz etkilemektedir.

ARICILIK

Ege Bölgesi özellikle Muğla ili arıcılık potansiyelinin oldukça yüksek olduğu bir ilimizdir. Arı üretimi için yapılan desteklemelerin etkinliğinin artırılması için aşağıdaki konular önem taşımaktadır:

- Koloni varlığı üzerinden yapılan desteklemeler istatistiklerde koloni sayısında bir artış olduğunu göstermektedir, ancak önemli olan koloni başına elde edilen bal verimidir. Bu nedenle koloni verimini esas alan desteklemeler hayata geçirilmelidir.
- Arıcılıkta sadece bal üretimi ile sınırlı olmayıp polen, arı sütü ve propolis üretimi de önemli olmaktadır ve bu ürünler için de desteklemeler oluşturulmalıdır.

- Gezgin arıcıların KKYDP desteklerinden yararlanmaları için proje başvuru zamanlarının düzenlenmesi ve kapsamın genişletilmesi gerekmektedir.
- KKYDP Makine ve Ekipman Alımlarının Desteklenmesi kapsamında, arıcılık işletmelerin mevcut durumu analiz edilerek desteklemelerin amaca hizmet etmesi sağlanmalıdır. Örneğin desteklemede elektrikli sağım makinesi verilirken ona güç kaynağı sağlayacak güneş paneli aynı işletmeye verilmemektedir.

ORGANİK VE İYİ TARIM UYGULAMALARI

- Her ürün için farklı kalite kriterlerinin belirlenmesi mümkün olmakla beraber uluslararası alanda günümüzde en önemli kalite kriteri olarak "Güvenilir Gıda" öne çıkmaktadır. Yurt dışı pazarlarda rekabet edebilmek, buna ilave olarak halkımızın gıda ihtiyacını sağlıklı ürünlerle karşılayabilmek için organik ve iyi tarım uygulamalarının desteklenmesine devam edilmesi önem arz etmektedir.

- **İş Güvenliği konusunda 2016 yılında devreye girecek olan yaptırımlar bazı tarım işletmelerini zorlayacağından en azından geçiş süreci için işletmelerin mevzuata uyum çalışmalarının desteklenmesi yararlı olacaktır.**

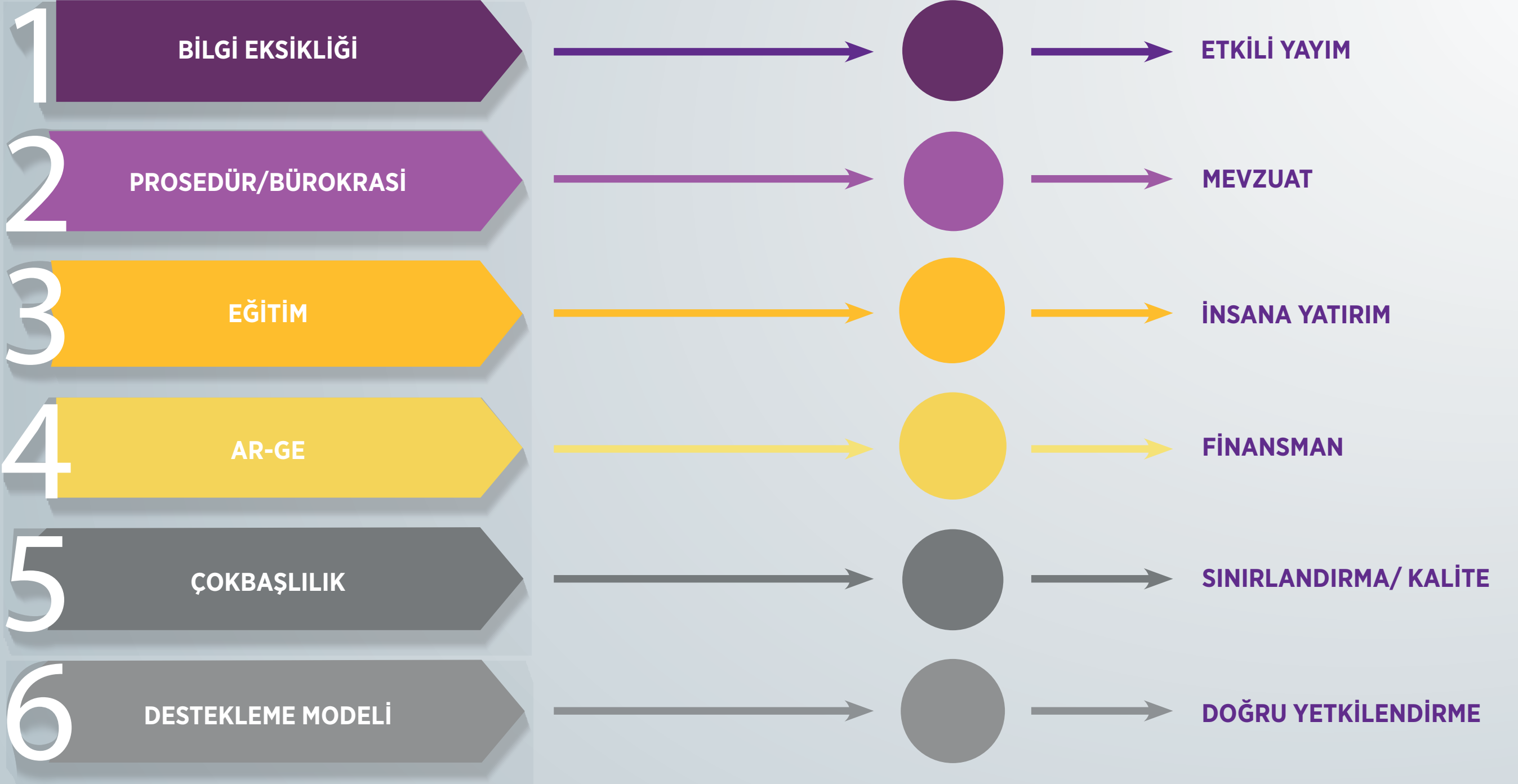
- Tarımsal üretimde verimliliğin önemi bilinmektedir ancak küçük işletmelerin dekar başına ya da hayvan başına elde ettikleri verim düşük olsa da Toplam Faktör Verimliliği (aile işgücünün kullanımı) açısından değerlendirildiğinde küçük işletmelerin de önemli katkılar sağladığı unutulmamalıdır.

- **Organik tarıma geçiş sürecinde de üretimin desteklenmesi. Hazırlanacak projelerin mevcut sorunlara çözüm ihtiyacı üretebilecek ve en kısa sürede uygulanarak üretime katkıda bulunabilecek formatta hazırlanması. Bu amaçla kaynak ve zaman israfını önlemek için proje hazırlama ve uygulamaları ile ilgili eğitim verilmeli ve eğitim alanlar yetkilendirilerek sertifikalandırılması**

EGE BÖLGESİ TARIMSAL YATIRIM FIRSATLARI ÇALIŞTAYI SONUÇ BİLDİRGESİ

Engeller

Çözüm Önerileri

EGE BÖLGESİ TARIMSAL YATIRIM FIRSATLARI ÇALIŞTAYI PROGRAMI

Sonuç Bildirgesi

Türkiye’de tarımsal üretim bakımından önemli bir yere sahip olan Ege Bölgesinde (İzmir, Manisa, Kütahya, Uşak, Aydın, Muğla, Denizli ve Afyonkarahisar) tarımsal yatırımların doğru yönlendirilebilmesi ve hali hazırda verilmekte olan desteklemelerin etkinliğinin artırılabilmesi amacıyla 19-20 Kasım 2015 tarihlerinde Denizli’de geniş bir katılımı Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından “Ege Bölgesi Tarımsal Yatırım Fırsatları Çalıştayı” düzenlenmiştir. Bu çalıştayda yatırımların önündeki engeller, yatırımlar için yönlendirilecek öncelikli sektörler ve desteklerin etkinliği konularında değerlendirmeler yapılmıştır.

Ege Bölgesinde tarımsal yatırımların yaygınlaşması ve daha kârlı alanlarda uygulanabilmesi için öncelikle sektörel analizlerin yapılması ve destekleme sürecinde işletme ölçeğinin dikkate alınması gereklidir. Yine bu süreçte gereksiz prosedürlerin kaldırılması ve üretici örgütlerinin daha etkin hale getirilmesi yatırımları artırabilecektir. Buna ilave olarak bir yandan yatırım alanlarının doğru tespit edilmesi diğer yandan yatırımlara ait sonuçların izlenebilirliğinin sağlanabilmesi için hayvancılık ve bitkisel üretim kayıtlarının sürekli güncellenerek erişilebilirliğinin kolaylaştırılması gereklidir.

Ege Bölgesi tarımsal yatırıma yönlendirilecek öncelikli sektörler veya konular içinde

bitkisel ve hayvansal ürünlerin işlenmiş ve paketlenmiş olarak pazarlanması, markalaşma çalışmaları, jeotermal seracılık, alternatif enerji kaynaklarının tarım ve tarıma dayalı sanayide kullanımı, organik ve iyi tarım üretim metotları, tıbbi ve aromatik bitkilerin yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması, tatlı su ve deniz balığı yetiştiriciliğinin geliştirilmesi gibi yatırım alanları öncelikli olarak belirlenmiştir.

Türkiye’de tarımsal yatırımı destekleyen Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Bölgesel Kalkınma Ajansları (İZKA, GEKA ve ZAFER Kalkınma Ajansı) ile Kalkınma Bakanlığı ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı eşgüdümüyle çalışarak bürokrasiyi azaltıcı yönde tedbirler alması ile desteklerin etkinliğinin artırılması sağlanabilecektir. Ayrıca pamuk, incir, üzüm, zeytin ve zeytinyağına ilave olarak kestane, kiraz, naranciye ve süs bitkileri üreticilerinin maliyetlerini azaltmaya yönelik yeni tedbirlere ihtiyaç duyulmaktadır. Kırmızı et, süt, su ürünleri ve arıcılık konusunda üreticilerin fiyat dalgalanmalarından etkilenmemeleri için gereken önlemler alınması durumunda verilen desteklerin daha etkin hale geleceği düşünülmektedir. Bölge üreticilerinin, değişen tüketici isteklerine uyum sağlayabilmeleri için organik tarım ve iyi tarım uygulamaları gibi güncel kalite kriterlerini uygulayan işletmelerin yaygınlaşması sağlanmalıdır.

ÇALIŞTAY KATILIMCI LİSTESİ

Sıra No	Adı Soyadı	Kurumu	Unvanı
1	Muharrem SELÇUK	Gıda Kontrol Genel Müdürlüğü	Genel Müdür Yardımcısı
2	Dr. Ahmet ANTALYALI	Strateji Geliştirme Başkanlığı	Daire Başkanı
3	Levent SEVİMLİ	Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü	Daire Başkanı
4	Doç. Dr. Cengizhan MIZRAK	Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü	Daire Başkanı
5	Mehmet SİĞİRCİ	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü	Daire Başkanı
6	Dr. M. Altuğ ATALAY	Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü	Daire Başkanı
7	Mehmet Ali OLGUN	Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü	Daire Başkanı
8	Salih ÇELİK	Hayvancılık Genel Müdürlüğü	Daire Başkanı
9	Yusuf YILDIRIM	Strateji Geliştirme Başkanlığı	Koordinatör
10	Korhan KAYAL	Strateji Geliştirme Başkanlığı	Koordinatör
11	İbrahim TEMİZKAN	Strateji Geliştirme Başkanlığı	Mühendis
12	Tuğba ŞAKAR ÇABUK	Strateji Geliştirme Başkanlığı	Mühendis
13	Esra ÇALIŞKAN	Strateji Geliştirme Başkanlığı	Mühendis
14	Prof.Dr. Göksel ARMAĞAN	ADÜ Ziraat Fakültesi	Moderatör
15	Doç.Dr. Renan TUNALIOĞLU	ADÜ Ziraat Fakültesi	Moderatör
16	Doç.Dr. Ferit ÇOBANOĞLU	ADÜ Ziraat Fakültesi	Moderatör
17	Doç. Dr. Nuran AYSUL	ADÜ Veteriner Fakültesi	Veteriner Hekim
18	Ar. Gör. Halil İbrahim YILMAZ	ADÜ Ziraat Fakültesi	Asistan

19	Ar. Gör. Sıdıka BOZKIRAN	ADÜ Ziraat Fakültesi	Asistan
20	Dilek ÖZDOĞAN	ADÜ Ziraat Fakültesi	Y. Lisans Öğrencisi
21	Asude Gülce GÜLER	ADÜ Veteriner Fakültesi	Uzman
22	Halil İbrahim ERTEKİN	Uşak Valiliği	Vali Yardımcısı
23	Akay ÜNAL	Manisa Bağcılık Araştırma Enstitüsü	Enstitü Müdürü
24	Dr. Ali PEKSÜSLÜ	Ege Tarımsal Arş. Ens. Müdürü	Ege Tarımsal Arş. Ens. Müdürü
25	Sezgin KUTLU	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	İl Müdürü
26	Ender Muhammed GÜMÜŞ	GTHB Kütahya İl Müdürlüğü	İl Müdürü
27	Erkan KAHRAMAN	GTHB Uşak İl Müdürlüğü	İl Müdürü
28	Süleyman ÖZKAN	Simav Belediye Başkanlığı	Belediye Başkanı
29	Mustafa SERTBAŞ	Muğla Yatırım İz. ve Koordinasyon Başkanlığı	Rehberlik ve Denetim Müdür V.
30	Erkan TÜRKELİ	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	Şube Müdürü
31	Dr. Okan AKIN	TKDK Denizli İl Koordinatörlüğü	Yerinde Kontrol Birim Amiri
32	Ayşe Esin BAŞKAN	Güney Ege Kalkınma Ajansı	YDO Koordinatörü
33	Hüseyin ÇİFTÇİ	Güney Ege Kalkınma Ajansı-Muğla	YDO Koordinatörü
34	Ali CEYHAN	Zafer Kalkınma Ajansı	Koordinatör V.
35	Buket KANER	Zafer Kalk. Ajansı - Manisa Dest. Ofisi	Uzman
36	Faki ERGÜL	İzmir Kalkınma Ajansı	Uzman
37	Pınar NACAĞ	İzmir Ticaret Borsası	Genel Sekreter Yardımcısı
38	Bilal TARHAN	Aydın Ziraat Odası	Ziraat Odası Başkanı

39	Mehmet VAROL	Denizli Bölgesi Hayvancılık Kooperatifleri Birliği	Birlik Başkanı
40	İsmail TOPALOĞLU	Denizli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	Birlik Başkanı
41	Mehmet ALDEMİR	Muğla Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	Birlik Başkanı
42	Mehmet Sedat GÜNGÖR	Aydın Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	Birlik Başkanı
43	Coşkun GÜNGÖR	Uşak Karma Organize Sanayi Bölgesi	Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı
44	Muharrem ÖZDESTAN	Ege Bölgesi Sanayi Odası	Yönetim Kurulu Danışmanı
45	Ali ÖNAL	Denizli Ticaret Odası	Yönetim Kurulu Üyesi
46	Onur ACAR	Denizli Veteriner Hekimler Odası	Yönetim Kurulu Üyesi
47	Mustafa Murat CAN	Muğla Ticaret ve Sanayi Odası	Yönetim Kurulu Üyesi
48	İsmail UYSAL	Tarım Gıda Yazarlar ve Gazeteciler Derneği	Başkan
49	Elif Burcu KONAR KESKİN	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	Mühendis
50	Osman Nuri GEZER	GTHB Afyon İl Müdürlüğü	Mühendis
51	Osman KALPAK	GTHB Manisa İl Müdürlüğü	Mühendis
52	Mehmet Cengiz ÖZDEMİR	GTHB Muğla İl Müdürlüğü	Mühendis
53	Füsun TOKER	GTHB İzmir İl Müdürlüğü	Mühendis
54	Osman MERT	GTHB Aydın İl Müdürlüğü	Mühendis
55	Nilay AKAY	Güney Ege Kalkınma Ajansı	Uzman
56	Halil KARADENİZ	GTHB Manisa İl Müdürlüğü	Mühendis
57	Sinan YILMAZ	Aydın Sanayi Odası Başkanlığı	Yönetim Kurulu Üyesi
58	Bekir KURT	Dört Eylül Tar. Kalk. Kooperatif Başkanlığı	Yönetim Kurulu Başkanı

59	Hediye CERİT	Aydın Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	Proje Sorumlusu
60	Hüseyin ARAP	GTHB Afyonkarahisar İl Müdürlüğü	İl Müdürü
61	Nazif EKİCİ	GTHB Muğla İl Müdürlüğü	İl Müdürü
62	Cihan KARAHAN	TKDK Uşak İl Koordinatörlüğü	İl Koordinatörü
63	Murat KAR	TKDK Denizli İl Koordinatörlüğü	İl Koordinatörü
64	Tahsin TÜFEKÇİ	Tarım Reformu Genel Müdürlüğü	Çalışma Grup Sorumlusu
65	Mehmet ATMACAOĞLU	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	İl Müdür Yardımcısı
66	Metin ÖZTÜRK	GTHB Manisa İl Müdürlüğü	İl Müdür Yardımcısı
67	Selçuk Bora YILMAZ	GTHB Aydın İl Müdürlüğü	İl Müdür Yardımcısı
68	Hasan SARIOĞLU	Aydın Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı	Yatırım İzleme Müdürü
69	Hayal DEMİRHAN	GTHB Muğla İl Müdürlüğü	Şube Müdürü
70	Mehmet Ali UZAKGİDER	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	Şube Müdürü
71	Ahmet GÖKKAYA	GTHB Kütahya İl Müdürlüğü	Şube Müdürü
72	Taner AKGÜN	Güney Ege Kalkınma Ajansı	Birim Amiri
73	Vedat ALTUNTAŞ	Denizli TKDK İl Koordinatörlüğü	Uzman
74	Aziz AYTAŞ	Zafer Kalkınma Ajansı	Yatırım Destek Uzmanı
75	Hasan YENİDOĞAN	Uşak Yatırım İzleme ve Koordinasyon Birimi	Uzman Yardımcısı
76	Adnan ERBİL	Manisa Ticaret ve Sanayi Odası	Başkan
77	Ali ŞAHİN	Denizli Ticaret Borsası	Genel Sekreter
78	Hamdi GEMİCİ	Denizli Ziraat Odası Başkanlığı	Ziraat Odası Başkanı

79	Ali ÇÖVÜT	S.S. Denizli Bölgesi Tarım Koop. Birliği	Birlik Başkanı
80	Eray ÇİÇEK	Muğla Köy-Koop Birliği	Birlik Başkanı
81	Osman DEMİRKOL	Muğla Sür-Koop Birliği	Birlik Başkanı
82	Feyzi ÖLMEZ	Denizli Veteriner Hekimler Odası	Yönetim Kurulu Üyesi
83	M. Hakan KILINÇ	Denizli Süt Üreticileri Birliği	Müdür
84	İsmail ÇETİN	Muğla Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	Müdür
85	Musa DÜZALAN	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	Mühendis
86	Engin ŞAHİN	GTHB Aydın İl Müdürlüğü	Mühendis
87	Ömer Faruk ALTUN	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	Veteriner Hekim
88	Ayşe HAZEL	Denizli Bölgesi Hayvancılık Koop. Birliği	Veteriner Hekim
89	Kenan KESKİNKILIÇ	İzmir Ticaret Borsası	Uzman
90	Abidin FİDAN	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	Şube Müdürü
91	İsmail UĞURAL	Tarım Gıda yazarları ve Gazetecileri Derneği	Başkan
92	Yılmaz ERKAYA	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	İl Müdür Yardımcısı
93	Halil TOPRAK	Denizli Yatırım İzleme ve Koor. Başkanlığı	Müdür
94	Seyfettin UYSAL	Kütahya İl Planlama Koord. Müdürlüğü	Müdür
95	Ahmet GÜL	GTHB Uşak İl Müdürlüğü	Şube Müdürü
96	Armağan AYDIN	Aydın Güney Ege Kalkınma Ajansı	YDO Koordinatörü
97	Sezen AKIN	Denizli TKDK İl Koordinatörlüğü	Uzman
98	Emrah ÇELİK	Güney Ege Kalkınma Ajansı	Uzman

99	Halil PEKDEMİR	Denizli Ticaret Borsası	Meclis Üyesi
100	Şebnem BORAN	İzmir Ticaret Odası	Yatırım İzleme Müdürü
101	Mustafa KAÇİRE	Manisa Ziraat Odası Başkanlığı	Ziraat Odası Başkanı
102	Bülent ORAY	Kemalpaşa Ziraat Odası Başkanlığı	Ziraat Odası Başkanı
103	Metin Mihri CİHAN	Milas İçsu Yetiştiricileri Birliği	Birlik Başkanı
104	Hüseyin YILDIRIM	Muğla Alabalık Yetiştiricileri Birliği	Birlik Başkanı
105	İhsan BOZAN	Muğla Deniz Balığı Yetiştiricileri Birliği	Birlik Başkanı
106	Yusuf ÇALIŞKAN	Kütahya Hayvancılık Kooperatifleri Birliği	Yönetim Kurulu Başkanı
107	Bekir KURT	Dört Eylül Tar. Kalk. Koop. Baş.	Yönetim Kurulu Başkanı
108	Feridun ÖZKAN	Denizli Ziraat Odası Başkanlığı	Yönetim Kurulu Üyesi
109	İlknur KABASAKAL	Aydın Ticaret Odası	Genel Sekreter
110	Veli BÜKE	GTHB Denizli İl Müdürlüğü	Mühendis
111	Hilmi YOLDAŞ	GTHB Manisa İl Müdürlüğü	Mühendis
112	Dursun SARIHAN	GTHB Muğla İl Müdürlüğü	Mühendis
113	Özgür ÜNLÜ	GTHB İzmir İl Müdürlüğü	Mühendis
114	Yavuz Dede TAÇYILDIZ	GTHB İzmir İl Müdürlüğü	Mühendis
115	Serap BARUT	GTHB Aydın İl Müdürlüğü	Mühendis
116	Yasin KIRGIZ	Muğla Arı Yetiştiricileri Birliği	Gıda Mühendisi
117	H. Ertuğrul GÖKÇE	Denizli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	Proje Sorumlusu
118	Abdullah ÇAKIR	GTHB Kütahya İl Müdürlüğü	Mühendis
119	Süleyman ÜNAL	Uşak Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği	Müdür

ÇALIŞTAYDAN FOTOĞRAFLAR

